

SPIS TREŚCI

UWAGI REDAKCYJNE	15
WPROWADZENIE	17
Kultura japońska – założenia pracy	17
<i>Podziękowania</i>	22
<i>Nihon bunkaron, Nihonjinron</i>	23
Warunki naturalne	32
Język i pismo japońskie	34
Rozdział I	
POCZĄTKI (do połowy III w. n.e.)	37
Początki mitologiczne	37
<i>Kroniki Kojiki i Nihon shoki</i>	38
<i>Panteon bóstw</i>	40
<i>Bóstwa niebiańskie schodzą na ziemię. Pierwsi (mitologiczni) władcy</i>	43
Początki historyczne	47
<i>Kim są Japończycy?</i>	47
<i>Zbieracze – łowcy i pierwsi rolnicy</i>	48
<i>Kultura materialna</i>	52
<i>Wierzenia</i>	53
Centralizacja władzy	55
<i>Kontakty z kontynentem i nowe wpływy kulturowe</i>	55
<i>Spółeczeństwo rolników i stratyfikacja społeczna</i>	56
<i>Kraj Wo i jego ośrodki polityczno-ekonomiczne. Problem Yamatai</i>	59
<i>Kultura materialna</i>	62
<i>Wierzenia</i>	63
Rozdział II	
POWSTAJE JAPONIA I CESARSTWO (III–VIII w.)	67
Od <i>ōkimi</i> do cesarza – ostatni etap konsolidacji władzy	67
<i>Kofuny</i>	68
<i>Teorie na temat dynastii. Kolejni władcy</i>	70
<i>Umacnianie ośrodka władzy Yamato. Rody możnych i społeczeństwo</i>	73
<i>Sintoizm a buddyzm</i>	75
<i>Kobiety na tronie i zasady sukcesji</i>	78
<i>Pojawia się „cesarz” i „Japonia”</i>	81
Japonia państwem prawa z cesarzem na czele	82
<i>Tenmu i Jitō</i>	82
<i>Pierwsza stała stolica</i>	83
<i>Kodeksy ery Taihō</i>	85

<i>Spółeczeństwo</i>	87
<i>Heijōkyō – Stolica Pokoju</i>	89
<i>Od Genmei do Kanmu</i>	92
Kultura cesarstwa. Sinizacja	95
<i>Architektura, rzeźba, rzemiosło</i>	98
<i>Malarstwo i kaligrafia</i>	110
<i>Sztuki widowiskowe</i>	112
<i>Piśmiennictwo</i>	114
<i>Kultura kulinarna</i>	115

Rozdział III

CZAS CESARZY, ARYSTOKRACJI DWORSKIEJ I CESARZY PO ABDYKACJI (IX–XII w.)

Od władzy cesarzy do władzy arystokracji dworskiej	116
<i>Heian – Stolica Spokoju i Pokoju</i>	117
<i>Spółeczeństwo</i>	120
<i>Rozkład systemu ritsuryō</i>	121
<i>Ród Fujiwara</i>	123
Od władzy arystokracji dworskiej do władzy cesarzy po abdykacji	127
<i>Insei</i>	128
<i>Wojownicy na scenie politycznej</i>	129
Stosunki z zagranicą	132
Religie	133
Kultura dworska. Japonizacja	135
<i>Literatura</i>	136
<i>Malarstwo i kaligrafia</i>	139
<i>Architektura, rzeźba, rzemiosło</i>	141
<i>Sztuki widowiskowe</i>	147
<i>Kultura kulinarna</i>	148

Rozdział IV

CZAS WOJOWNIKÓW I (XIII–połowa XVI w.)

Rząd wojskowy w Kamakurze a dwór cesarski	152
<i>Minamoto Yoritomo. Struktura władzy</i>	152
<i>Ród Hōjō. Rola shikken</i>	154
<i>Kryzys w domu cesarskim</i>	157
<i>Schylek</i>	158
Próba restauracji władzy cesarskiej. Dwa dwory	159
Rząd wojskowy w Muromachi a dwór cesarski	162
<i>Ashikaga Takauji. Struktura władzy</i>	162
<i>Przetaskowania w prowincjach</i>	163
<i>Wojna ery Ōnin. Schylek</i>	164
Gospodarka, handel, miasta	167
Stosunki z zagranicą	170
<i>Najazdy mongolskie</i>	170

Korea i Chiny. Problem wakō	171
Królestwo Riukiu i Ezochi	173
„Południowi barbarzyńcy”	174
Religie	175
Kultura wojowników, kultura dworska	178
Kultura Kitayamy, kultura Higashiyamy	180
Literatura	182
Architektura, rzeźba, ogrody	184
Droga herbaty	191
Malarstwo i kaligrafia	194
Rzemiosło artystyczne	196
Sztuki widowiskowe	199
Kultura kulinarna	200
 Rozdział V	
CZAS WOJOWNIKÓW II (połowa XVI–połowa XIX w.)	202
Proces jednoczenia Japonii a dwór cesarski	202
Oda Nobunaga, Toyotomi Hideyoshi, Tokugawa Ieyasu	202
Rząd wojskowy w Edo a dwór cesarski	208
Tokugawa Ieyasu. Struktura władzy	208
Spółeczeństwo i miasta	214
Kryzys i schyłek	217
Stosunki z zagranicą	221
Joseon, Chiny, Azja Południowo-Wschodnia	221
Królestwo Riukiu, Ezochi	224
„Południowi barbarzyńcy”, „czerwonowłosi” i chrześcijaństwo	224
Izolacja i „otwieranie” Japonii	228
Prądy filozoficzne i umysłowe. Edukacja	232
Konfucjanizm i neokonfucjanizm	232
Nauki narodowe, nauki holenderskie, edukacja	233
Kultura wojowników, kultura mieszczan	238
Literatura	244
Architektura, rzeźba, ogrody	250
Droga herbaty	259
Malarstwo, kaligrafia, drzeworyt	262
Rzemiosło artystyczne	268
Sztuki widowiskowe	273
Kultura kulinarna	279
 Rozdział VI	
CZAS „BOSKIEGO CESARZA” (połowa XIX–połowa XX w.)	282
„Czcic cesarza!”, „wypędzić barbarzyńców!”, „obalić siogunat!”	282
Cesarz Mutsuhito i oligarchia. Od-nowa Meiji	286
Władca tradycyjny i nowoczesny	288
Modernizacja	293

Droga do mocarstwowości	297
Poszerzanie granic i rewizja nierównoprawnych traktatów	297
Wojny	299
Cesarze Yoshihito i Hirohito	301
„Demokracja” i nacjonalizm	303
Stosunki z zagranicą	306
Wojny	307
Spółeczeństwo	309
Prądy umysłowe. Nauka i edukacja	314
Kultura nowoczesności	322
Literatura	323
Prasa i inne media	335
Architektura	340
Malarstwo i rzeźba	355
Rzemiosło artystyczne i ludowe	366
Sztuki widowiskowe	370
Kultura kulinarna	385
Rozdział VII	
CZAS „CESARZA-SYMBOLU” (od połowy XX w.)	387
Okupacja	387
Demilitaryzacja i demokratyzacja	387
Problem zachowania instytucji cesarza	389
„Kurs zwrotny”	392
Pokój	393
Wzrost gospodarczy	393
Stracona dekada i reformy Abe	395
Spółeczeństwo	398
Stosunki z zagranicą	402
Soft power i Cool Japan	403
Stany Zjednoczone	403
Związek Sowiecki, Federacja Rosyjska	404
Chińska Republika Ludowa i Republika Chińska	405
Republika Korei i Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna	406
Polska	406
Współczesny dom cesarski	407
Cesarz po abdykacji Akihito i cesarzowa Michiko	408
Cesarz Naruhito i cesarzowa Masako	409
Rodzina cesarska	410
Kultura współczesności	412
Architektura	415
Inne sztuki plastyczne	422
Literatura	427
Manga, anime, gēmu	434
Sztuki widowiskowe	439
Kultura kulinarna	463

Rozdział VIII

PODSTAWOWE ELEMENTY TRADYCJI DOMU CESARSKIEGO	464
Imiona i tytuły cesarskie	464
Liczba cesarzy – oficjalne listy	465
Regalia	466
Intronizacja i Wielkie Święto Dziękczynienia	468
Święta religijne na dworze cesarskim	473
Rody książęce	475

Rozdział IX

WYBRANE ELEMENTY KULTURY JAPONSKIEJ	477
Kalendarz	477
Symbole narodowe	478
<i>Flaga Japonii</i>	478
<i>Hymn Japonii</i>	479
<i>Herb cesarski i godło państwowe</i>	479
<i>Pieczęć cesarska i pieczęć państwowa</i>	480
Święta <i>matsuri</i>	481
Święta narodowe	483
Kimono	485
Sumo	488
Dziedzictwo kulturowe	490
<i>Zabytki kultury, skarby narodowe</i>	490
<i>Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO</i>	491
<i>Lista Reprezentatywna Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego</i>	493
<i>Ludzkości</i>	493

BIBLIOGRAFIA – PRACE NA TEMAT KULTURY JAPONII (wybór)	496
--	-----

ANEKSY	508
Aneks 1. Periodyzacja dziejów Japonii	508
Aneks 2. Podziały administracyjne Japonii – w perspektywie historycznej	510
Aneks 3. Lista cesarzy	512
Aneks 4. Lista siogunów – przywódców rządów wojskowych	517

INDEKS OSÓB	519
--------------------------	-----

ŹRÓDŁA ILUSTRACJI	529
--------------------------------	-----